

**AFGØRELSE FRA
ANKENÆVNET FOR BUS, TOG OG METRO**

Journalnummer: 2011-0110

Klageren: Advokat XX klager på vegne YY efter anmodning fra sønnen ZZ.

Indklagede: Midttrafik

Klagen vedrører: Kontrolafgift på 750 kr. samt udgift til grafologerklæring på 2.000 kr.

**Ankenævnets
sammensætning:** Nævnshoved, landsdommer Tine Vuust
Bjarne Lindberg Bak
Ingrid Dissing
Claus Jørgensen
Torben Steenberg

SAGSFREMSTILLING:

Klageren reklameret til indklagede: Ved erklæring af 6. januar 2011.

Klagegebyr modtaget i ankenævnet: 23. maj 2011.

Sagens omstændigheder: Den 12. december 2010 blev der udkrevet en kontrolafgift i linje 6 i en bybus i Aarhus.

Kontrolafgiften blev udfyldt af passageren. Der blev oplyst et cpr-nummer, der tilhører klagerens klients søn på 17 år. Det angivne fornavn stemte med cpr-nummeret, men efternavnet gjorde ikke. Adressefeltet blev ikke udfyldt og der blev ikke forevist sygesikringskort eller andet identitetskort i forbindelse med kontrollen.

Kontrolafgiften blev ikke betalt, og Midttrafik sendte en rykker til indehaveren af cpr-nummeret; klagerens klients søn.

På den baggrund rettede faderen henvendelse til Midttrafik og oplyste, at hans søn ikke havde kørt med bus i Aarhus den pågældende dag, og at nogen måtte have misbrugt sønnens cpr-nummer.

Midttrafik sendte herefter 10 erklæringer til sønnen, som denne udfyldte og returnerede til brug for en grafologisk undersøgelse af underskriften på kontrolafgiften. Samtidig skrev faderen under på at betale prisen for grafolog-analysen på mellem 1.000 og 3.000 kr., hvis analysen faldt ud til Midttrafiks fordel.

Grafologen konkluderede, at der var en til sikkerhed grænsende sandsynlighed for, at underskriften på kontrolafgiften tilhørte sønnen. Denne grad af sandsynlighed er den højeste af 6 mulige på den skala som anvendes i den type sager.

Midttrafik fastholdt på den baggrund i brev af 21. januar 2011 kontrolafgiften og sendte en faktura på 2.000 kr. for grafologerklæringen til sønnen.

Faderen kontaktede derpå en advokat, som i brev af 1. februar 2011 oplyste Midttrafik om, at klientens søn ikke havde befundet sig i Aarhus den pågældende dag, men i hjemmet i Frederikshavn. Advokaten anerkendte ikke den grafologiske erklæring, som efter hans erfaring heller ikke vægtedes i retssager. Derudover anmodede advokaten Midttrafik om at fremlægge eventuel videoovervågning fra bussen samt oplyse, hvorledes kontrolløren havde sikret sig passagerens identitet.

Midttrafik anførte i brev af 24. februar 2011, at videooptagelser slettes efter 5 dage, og at der ikke i forbindelse med kontrollen var forevist legitimation, men at passageren havde oplyst cpr-nummer, navn og havde underskrevet.

Den 1. april og 16. maj 2011 sendte Midttrafik en rykker til sønnen vedrørende den forfaldne faktura på 2.000 kr. til grafologerklæring.

PARTERNES KRAV OG BEGRUNDELSER:

Klageren: Ønsker kontrolafgiften og fakturaen til grafologen annulleret og har til støtte herfor gjort gældende,

at hans klients søn er mindreårig, og han var ikke i Aarhus den pågældende dag. Han har kun været i Aarhus med sine forældre,

at allerede fordi navnet ikke stemmer overens med cpr-nummeret på kontrolafgiften, kan denne ikke fastholdes,

at kontrolløren hverken sikrede sig nogen form for adresseoplysning på den pågældende passager, eller med den hjemmel, der er i lovgivningen, søgte at sikre sig legitimation fra den person, der kørte uden gyldig billet,

at lødigheden af grafologundersøgelsen, der er uden videnskabeligt belæg, på det bestemteste bestrides. Grafologen har et fast samarbejde med Midttrafik og er derfor afhængig af at kunne levere positive oplysninger til Midttrafik. Grafologen er ifølge sin hjemmeside beskæftiget med "tydning af børnetegninger". Grafologi er ikke en anerkendt videnskab, og som efterforskningskridt nærmer den sig ikke bare tilnærmelsesvis andre anerkendte efterforskningskridt i troværdighed. Undersøgelsen er i den konkrete sag foretaget af en person, der står i et direkte økonomisk afhængighedsforhold til busselskabet. En sådan fremgangsmåde vedrørende udvælgelse og benyttelse af grafolog vil blive tilsidesat i enhver civil- såvel som straffesag. Undersøgelsen er endvidere fuldstændigt ubegrundet. Advokaten har i flere straffesager set rapporter udfærdiget af politiets tekniske eksperter. Disse rapporter er altid underbygget med begrundelser og fremhævelser af de momenter, der fører til konklusionen. Den foreliggende rapport er totalt uunderbygget og ikke det papir værd, den er skrevet på,

at når der er tale om en mindreårig, må det påhvile trafikskabet at sikre sig de fornødne oplysninger, således at den fejlagtige udsendelse af kontrolafgiften kunne være undgået. Der må påhvile Midttrafik en særlig skærpet bevisbyrde, således som Højesteret har pålagt Parkeringsmyndighederne i sagen U 2010.1027 H. Det gælder specielt i denne klagesag for nævnet, hvor advokaten ikke har mulighed for at føre forældremyndighedsindehaverne som vidner, idet de naturligvis under straffeansvar ville kunne bekræfte, at deres mindreårige søn ikke befandt sig i Århus den pågældende dag. Højesteretsdommen fastlægger de principper, der skal anvendes ved fastlæggelse af udstedelse af kontrolafgifter inden for den offentlige transport tillige,

at den af Midttrafik beskrevne procedure om, at kontrolløren via "håndholdt" er koblet op på det centrale personregister, ikke kan være anvendt korrekt i denne sag, hvor advokatens klients søn har været udsat for identitetstyveri. Det fremgår af kontrolbilaget, at personen, der har udfyldt dette, har anvendt et forkert navn. Et opslag på det centrale personregister ville således straks have afsløret at der var grundlag for særlig opmærksomhed. I forhold til en mindreårig, burde det straks have ført til yderligere undersøgelser, og dermed afsløring af identitetstyveriet. I den konkrete sag har busselskabet efter sin egen redegørelse haft mulighed (pligt) til at udføre kontrol af den oplyste identitet. Denne forpligtelse gælder i særlig grad i forhold til en umyndig person. En simpel sammenligning mellem de af personen oplyste data og opslag på personregisteret ville straks have afsløret, at der var tale om et falskneri, og politiet kunne og skulle være tilkaldt. Denne mulighed har man forsømt, og der er derfor ikke grundlag for at forfølge afgiften i forhold til klientens søn, der ikke bærer det navn, der er oplyst til busselskabet. Det gælder naturligvis uanset den fuldstændig udokumenterede slutning, busselskabets børnetegningstyder har fremsendt vedrørende underskriften, samt

at der netop ikke, som Midttrafik gør gældende, er tale om, at en person uden tøven har udfyldt kontrolseddel med sit cpr-nummer, navn og underskrift. I denne situation har en person angivet et cpr-nummer tilhørende advokatens klients søn og oplyst et andet navn og underskrevet med et andet navn. Denne uoverensstemmelse kunne med de oplysninger, Midttrafik giver, straks være opdaget, og sagens rette sammenhæng kunne være afklaret. Det er vel netop derfor at kontrollørerne er udstyret med "håndholdt".

Indklagede: Fastholder kravet om betaling af kontrolafgiften og har til støtte herfor gjort gældende,

at intet på kontrolafgiften er udfyldt af billetkontrollør 4721, men udelukkende af passageren,

at når der er billetkontrol i en bybus i Aarhus, spørger billetkontrolløren passageren, om han må se deres billet. Hvis der ikke kan fremvises gyldig rejsehjemmel, bliver passageren af billetkontrolløren gjort opmærksom på, at det koster en kontrolafgift. Derefter giver billetkontrolløren passageren en ikke-udfyldt kontrolafgift, som passageren selv skal udfylde. I samme forbindelse spørges passageren altid, om vedkommende har nogen form for legitimation.

Hjemmel til dette findes i Lov om Trafikskaber § 29, stk. 2, der siger:
"Et trafikskab kan forlange, at en passager, der ikke er i besiddelse af gyldig rejsehjemmel (billet eller kort), skal forevise legitimation med henblik på at passagerens identitet fastslået"

Når passageren svarer nej til at have noget legitimation på sig accepteres dette af billetkontrolløren, når passageren har udfyldt kontrolafgiften uden problemer. I de tilfælde hvor passageren ikke vil skrive på kontrolafgiften eller vise legitimation, bliver politiet tilkaldt.

Derefter indscannes passagerens cpr-nummer via billetkontrollørens håndholdte computer. Billetkontrollørens håndholdte computer er koblet op til det centrale Personregister. Det centrale er personnummeret, som passagerens selv har skrevet på den pågældende kontrolafgift i denne sag.

Grafologen, som har foretaget undersøgelsen, anvendes ligeledes af øvrige trafikselskaber i Danmark i lignende sager. Hun skriver i sin konklusion "at der er en til sikkerhed grænsende sandsynlighed for, at den betvivlede håndskrift på kontrolafgiften er skrevet af [sønnen]". Der er ikke noget økonomisk afhængighedsforhold mellem grafologen og Midttrafik. Grafologen fremsender faktura til Midttrafik uanset en sags udfald. Hvilket belæg advokaten har for sin påstand står Midttrafik uforstående overfor.

Når en passager uden tøven udfylder kontrolafgiften med sit cpr-nummer, skriver sit navn og sætter sin underskrift, bliver denne straks indscannet via billetkontrollørens håndholdte computer.

SEKRETARIATETS BEMÆRKNINGER:

Uddrag af den omtalte Højesteretsdom:

U.2010.1027H

I sag om parkeringsafgift skulle retssikkerhedsgarantierne for tiltalte i straffesager iagttages. Parkeringsmyndighed havde ikke godtgjort, at invalideskilt ikke var anbragt synligt i forruden på en bil.

Afgifter 9 - Forvaltningsret 1.9 - Færdselsret 9 - Menneskerettigheder 12.1 - Retspleje 33.1.

A blev af kommunen K pålagt en parkeringsafgift for at have parkeret sin bil på en parkeringsplads, der var reserveret for handicappede. A var berettiget til at parkere på en handicapplads, men ifølge parkeringsvakterne var bilens invalideskilt ikke anbragt synligt i forruden. A nægtede at betale, og pantefogdens beslutning om at foretage udlæg for afgiften blev indbragt for fogedretten. Her forklarede A, at invalideskiltet havde været fæstnet til bilens solskærm, der havde været slået ned, således at skiltet havde været synligt gennem bilens forrude. Efter denne forklaring, sammenholdt med at de pågældende parkeringsvakter ikke kunne huske den konkrete sag, men alene henholdt sig til den normale procedure for pålæggelse af afgift, ophævede fogedretten pantefogdens beslutning om udlæg. Landsretten ophævede fogedrettens kendelse og stadfæstede pantefogdens beslutning. Højesteret udtalte, at Den Europæiske Menneskerettighedskommission har fastslået, at en sag om parkeringsafgift til det offentlige indebærer stillingtagen til en »anklage for en forbrydelse«, således som dette udtryk er anvendt i EMK's artikel 6.[1] Ved behandlingen af en sådan sag skulle retten derfor iagttage de retssikkerhedsgarantier, der i medfør af artikel 6

1028

gælder for tiltalte i straffesager. Reglen i retsplejelovens § 863 om, at den tiltalte ikke har pligt til at afgive forklaring, skulle derfor også have været anvendt i fogedretten. Af de grunde, der var anført af fogedretten, og da parkeringsvakterne havde haft mulighed for at sikre sig bevis ved fotografering, havde K ikke godtgjort, at invalideskiltet ikke var anbragt synligt i forruden. Højesteret stadfæstede derfor fogedrettens kendelse.[2]

Højesterets begrundelse og resultat

Den Europæiske Menneskerettighedskommission har ved afgørelse af 14. september 1998 i sagen Flemming Petersen mod Danmark udtalt, at en sag om parkeringsafgift til det offentlige indebærer stillingtagen til en »anklage for en forbrydelse« (»criminal charge«), således som dette udtryk er anvendt i artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Det følger heraf, at retten ved behandlingen af en sådan sag skal iagttage de retssikkerhedsgarantier, der i medfør af artikel 6 gælder for tiltalte i straffesager. Dette er ikke til hinder for, at en sag om parkeringsafgift til det offentlige behandles i den civile retsplejes former, men indebærer bl.a., at de beviskrav, der gælder i straffesager, jf. herved reglen om uskyldsformodning i artikel 6, stk. 2, finder anvendelse. Det indebærer endvidere, at reglen i retsplejelovens § 863 om, at en tiltalt ikke har pligt til at afgive forklaring, også finder anvendelse.

1034

Af de grunde, der er anført af fogedretten, finder Højesteret, at Parkering København, som må antages at have haft mulighed for at sikre

sig bevis ved fotografering, ikke har godtgjort, at invalideskiltet ikke var anbragt synligt i forruden.

Herefter - og da der ikke er grundlag for at tage kommunens subsidiære påstande til følge - stadfæster Højesteret fogedrettens kendelse.

BILAG TIL SAGEN:

Kopi af kontrolafgiften.

Kopi af parternes korrespondance.

ANKENÆVNETS BEMÆRKNINGER:

Retsgrundlaget:

Det følger af bekendtgørelse af lov om trafikkselskaber § 29, at et trafikkselskab kan fastsætte kontrolafgift og ekspeditionsgebyr for passagerer, der ikke foreviser gyldig rejsehjemmel (billet eller kort) og kan forlange, at en passager, der ikke er i besiddelse af gyldig rejsehjemmel, skal forevise legitimation med henblik på at fastslå passagerens identitet.

Den konkrete sag:

Midttrafik skal godtgøre, at kontrolafgiften blev udskrevet til advokatens klients søn.

Efternavnet på kontrolafgiften er ikke overensstemmende med sønnens eller med cpr-nummerets, adressefeltet blev ikke udfyldt, og der blev ikke forevist legitimation i forbindelse med kontrollen.

Ankenævnet bemærker, at kontrolløren via sin håndholdte computer var opkoblet til Det Centrale Personregister, hvorved han i hvert fald i en situation som den foreliggende, hvor der ikke blev forevist legitimation, kunne og burde have foretaget en nærmere undersøgelse af/sikring af, om den pågældende passager kunne oplyse, hvilket efternavn og adresse, der knyttede sig til det oplyste cpr-nummer.

Midttrafik har ikke overfor ankenævnet gjort gældende eller dokumenteret, at dette skete.

Ved at have undladt denne kontrol og ved i den foreliggende situation ej heller at have krævet at se legitimation, hvilket der er hjemmel til i bekendtgørelse af lov om trafikkselskaber, er det ankenævnets opfattelse, at Midttrafik skal bære ansvaret for det manglende bevis for passagerens identitet.

Der er i sagen momenter, som peger i forskellig retning af, om sønnen underskrev kontrolafgiften. Således har grafologen har udtalt, at det med til sikkerhed grænsende sandsynlighed var sønnen, som underskrev kontrolafgiften, mens sønnens far har afvist, at sønnen skulle have befundet sig i den pågældende bus i Aarhus, fordi han befandt sig i hjemmet i Frederikshavn.

Henset hertil finder ankenævnet på baggrund af Midttrafiks manglende sikring af bevis for identiteten af den pågældende passager det ikke tilstrækkeligt godtgjort, at klagerens søn underskrev den pågældende kontrolafgift, og Midttrafik skal derfor frafalde kravet om betaling for kontrolafgiften.

Herefter finder ankenævnet, at klageren heller ikke kan pålægges at betale for grafologens erklæring.

Ankenævnet træffer herefter følgende

AFGØRELSE:

Midttrafik skal frafalde kravet om betaling af kontrolafgiften på 750 kr. samt 2.000 kr. til grafolog-erklæring.

Midttrafik skal endvidere i medfør af lov om forbrugerklager § 17, stk. 3 som tilsluttet selskab i sagsomkostninger til Ankenævnet for Bus, Tog og Metro betale 10.000 kr. inkl. moms, jf. vedtægterne § 18, stk. 2, jf. bilag A og § 9 i bekendtgørelse om omkostninger ved godkendte private klagenævn.

Beløbet skal betales inden 30 dage efter, at indklagede har modtaget ankenævnets opkrævning. Hvis indklagede ikke vil anse sig for bundet af afgørelsen, skal dette meddeles ankenævnets sekretariat skriftligt inden 30 dage efter afgørelsens dato. Indklagedes navn vil herefter blive offentliggjort på en liste på ankenævnets hjemmeside, med mindre indklagede har anlagt sag ved domstolene om de forhold, som klagen har omfattet.

Da klageren har fået medhold i klagen, tilbagebetales klagegebyret, jf. vedtægterne § 26, stk. 4, modsætningsvist.

Hver af parterne kan anlægge sag ved domstolene om de forhold, som klagen har vedrørt.

Klageren henvises til at søge yderligere oplysning om eventuel bistand i forbindelse med sagsanlæg på www.domstol.dk, www.advokatsamfundet.dk og /eller eget forsikrings-selskab om eventuel forsikringsretshjælp.

På ankenævnets vegne, den 27. september 2011.

Tine Vuust
Nævningsformand